

Ture der tilbydes igennem Danhostel Sandvigs samarbejdspartnere.

Bustur- Sydtur 9,00-17,00

Tag eleverne med til Sydbornholm, og brug en dag med naturskønne seværdigheder og spændende oplevelsescentre. På Sydbornholm har I gode muligheder for at give eleverne et indblik i både historiske og natur/teknik oplevelser, når eleverne kan opleve frodige sprækkedale der huser et spændende indblik i, hvordan forskellige tidsaldre har været med til at skabe utrolige naturfænomener. Tag en gåtur rundt, og oplev nogle af de steder, som har spillet en stor betydning for Bornholm under blandt andet Den Kolde Krig og 2. Verdenskrig.

Almindingen er en af Danmarks Største skove på 6.000 hektar. Almindingen byder på mange spændende seværdigheder, såsom de gamle borge Lilleborg og Gamleborg, den 7 tons tunge Rokkesten, Bornholms største sprækkedal Ekkodalen, og Bornholms højeste punkt, Rytterknægten som med sine 162 meter over havet, giver en skøn udsigt over hele Sydbornholm. Skoven er fyldt med smukke egetræer, som blev plantet lige efter, at England havde stjålet næsten hele den danske krigsflåde i starten 1800-tallet. Den danske konge skyndte sig i al hast at plante nye træer, så der kunne skaffes træplanker til at bygge nye skibe. Kongen havde bare ikke tænkt over, at det tager over 200 år for et egetræ at nå den rigtige højde. I Almindingen kan I også møde bisonokserne. Bisonerne befinder sig i Bisonskoven af Almindingen, hvor de med deres naturlige adfærd skaber dynamik i skovbunden, så skoven kan vokse optimalt, og få plads til flere arter.

Gå langs skovstierne til **Ekkodalen**, som er en smuk sprækkedal formet i istiden - og her skal I selvfølgelig prøve ekkoet. I Ekkodalen finder du "Stortebakkerne", som er et bornholmsk udtryk for en brat og lodret klippevæg, som er med til at give dalen et rungende ekko. Drikker Møller virkelig Øller? Og kan man virkelig se et Yver på en ko der flyver? Der er af og til konkurrence i "ekko-sætninger". Lav jeres egen klassekonkurrence, og se hvem der kan finde på den bedste ekko-sætning.

På **Dueodde** finder du Dueodde Strand, som af flere udenlandske medier er kåret som en af Europas bedste sandstrande. Sandet på Dueodde er så fint, at man i gamle dage eksporterede det til England og Frankrig, hvor det blev brugt i timeglas. Det siges, at Kejser Napoleon havde sand fra Dueodde i sit timeglas. Dueodde byder på mange spændende, og historiske oplevelse. Vidste du, at Dueodde blev brugt til hemmelige operationer? Under den Kolde Krig havde Rusland planer om at angribe Bornholm via strandene på Dueodde, i tilfælde af en væbnet konflikt med NATO. Der er mange vedholdende rygter om, at russiske specialtropper lavede natlige landgangsøvelser på Dueodde Strand tilbage i 1970'erne, og at specialtropperne trænede landsætning fra ubåde. Selvom rygterne aldrig er blevet bekræftet, var det svært at mane dem til jorden, da der i perioden blev fundet forskellige russiske militæreffekter på og omkring Dueodde Strand, for eksempel en russisk dykkermaske. Under 2. verdenskrig spillede Dueodde også en militær rolle. Efter den tyske besættelse af Bornholm i 1940 igangsatte Hitler byggeriet af to store kanonstillinger på Dueodde. Disse kanonstillinger skulle, sammen med tilsvarende kanonstillinger på den tyske østersøkyst, blokere for de russiske sejlruiter syd om Bornholm. Kanonstillingerne kom aldrig i brug, men de eksisterer stadig, til vidne om en spændende, men uhyggelig, tidsperiode på strandene ved Dueodde.

Svaneke er er kåret som Danmarks smukkeste købstad, og er samtidig en af de få byer i Europa, som har

fået Europarådets guldmedalje for "Fremragende bybevaring". Svaneke er desuden også den by på Bornholm, som har de dyreste huspriser. Smukke bindingsværkshuse, glaspustere, keramikere, pibemager og tøjdesignere skaber en helt speciel stemning. Det er også i Svaneke, at I kan opleve Jørgen Utzons berømte vandtårn. Er I til søde sager, kan I glæde jer til håndlavet lakrids, hjemmelavet is, håndrullet chokolade og bolchekogeriet. I kan også prøve at designe jeres eget glas hos glaspusteren Pernille Bülow – i hendes værksted "Bülow by You".

På denne tur kan tilvælges 1 af følgende valgmuligheder:

Bornholmertårnet er et tidligere tophemmeligt og -sikret militært anlæg fra den kolde krig.

Bornholmertårnet var oprindeligt NATOs vigtigste lytte- og radarpost under den Kolde Krig. Med radarerne kunne man opfange signaler langt inde i Rusland; f.eks. havde den bornholmske radar ved Dueodde allerede opfanget kommunikation mellem russiske tropper inden invasionen af Ungarn i 1956. Da den Kolde Krig var overstået, mistede NATO-interessen for lytte- og radarposten, og i dag er Bornholmertårnet omdannet til et koldkrigsmuseum, som byder på spændende fortællinger om den rolle Bornholm og Dueodde spillede under den kolde krig. På museet kan du f.eks. se et ægte russisk MiG-15 jægerfly. Tilbage i 1953 "lånte" en polsk pilot et fly magen til, og brugte det til at flygte til Bornholm. Tag turen helt op i tårnet og nyd udsigten over Bornholms smukke landskab. Nyd udsigten ud over Dueodde og en stor del af Østbornholm. Og bare rolig – der er elevator for dem der ikke orker trappen med over 400 trin. Udsigten er kåret til Bornholms Bedste.

Brændesgårdshaven, en af Danmarks ældste forlystelsesparker med alt fra mini-zoo til vandland. Her venter der eleverne mange sjove oplevelser (Åbent 9/5-13/10). Entré vil ikke være inkluderet i turens pris, men når først entréen er betalt, er alle forlystelser gratis.

NaturBornholm, et videnspædagogisk aktivitets- og oplevelsescenter, der viser Bornholms skabelse fra rødglødende lava for millioner af år siden til den frodige solskinsø, som vi kender i dag. Start turen med at føre eleverne igennem den bornholmske istid, hvor I kan mærke kulden fra isen, og frem til et subtropisk klima. Bliv gennemrystet af jordskælv, se om I kan finde en dinosaur, og prøv de mange aktiviteter.

Når I bestiller, beder vi jer oplyse, om I ønsker at besøge:

1. Bornholmertårnet
2. Brændesgårdshaven
3. NaturBornholm

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 09:00, hvor I returnerer igen kl. 17:00. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger afhængig af, om der er andre skoleklasser med bussen.

Bustur- Sydtur 9,00-16,00

Tag eleverne med til Sydbornholm, og brug en dag med naturskønne seværdigheder og spændende oplevelsescentre. På Sydbornholm har I gode muligheder for at give eleverne et indblik i både historiske og natur/teknik oplevelser, når eleverne kan opleve frodige sprækkedale der huser et spændende indblik i, hvordan forskellige tidsaldre har været med til at skabe utrolige naturfænomener. Tag en gåtur rundt, og

oplevelse af de steder, som har spillet en stor betydning for Bornholm under blandt andet Den Kolde Krig og 2. Verdenskrig.

Almindingen er en af Danmarks Største skove på 6.000 hektar. Almindingen byder på mange spændende seværdigheder, såsom de gamle borge Lilleborg og Gamleborg, den 7 tons tunge Rokkesten, Bornholms største sprækkedal Ekkodalen, og Bornholms højeste punkt, Rytterknægten som med sine 162 meter over havet, giver en skøn udsigt over hele Sydbornholm. Skoven er fyldt med smukke egetræer, som blev plantet lige efter, at England havde stjålet næsten hele den danske krigsflåde i starten 1800-tallet. Den danske konge skyndte sig i al hast at plante nye træer, så der kunne skaffes træplanker til at bygge nye skibe. Kongen havde bare ikke tænkt over, at det tager over 200 år for et egetræ at nå den rigtige højde. I Almindingen kan I også møde bisonokserne. Bisonerne befinder sig i Bisonskoven af Almindingen, hvor de med deres naturlige adfærd skaber dynamik i skovbunden, så skoven kan vokse optimalt, og få plads til flere arter.

Gå langs skovstierne til **Ekkodalen**, som er en smuk sprækkedal formet i istiden - og her skal I selvfølgelig prøve ekkoet. I Ekkodalen finder du "Stortebakkerne", som er et bornholmsk udtryk for en brat og lodret klippevæg, som er med til at give dalen et rungende ekko. Drikker Møller virkelig Øller? Og kan man virkelig se et Yver på en ko der flyver? Der er af og til konkurrence i "ekko-sætninger". Lav jeres egen klassekonkurrence, og se hvem der kan finde på den bedste ekko-sætning.

På **Dueodde** finder du Dueodde Strand, som af flere udenlandske medier er kåret som en af Europas bedste sandstrande. Sandet på Dueodde er så fint, at man i gamle dage eksporterede det til England og Frankrig, hvor det blev brugt i timeglas. Det siges, at Kejser Napoleon havde sand fra Dueodde i sit timeglas. Dueodde byder på mange spændende, og historiske oplevelser. Vidste du, at Dueodde blev brugt til hemmelige operationer? Under den Kolde Krig havde Rusland planer om at angribe Bornholm via strandene på Dueodde, i tilfælde af en væbnet konflikt med NATO. Der er mange vedholdende rygter om, at russiske specialtropper lavede natlige landgangsøvelser på Dueodde Strand tilbage i 1970'erne, og at specialtropperne trænede landsætning fra ubåde. Selvom rygterne aldrig er blevet bekræftet, var det svært at mane dem til jorden, da der i perioden blev fundet forskellige russiske militæreffekter på og omkring Dueodde Strand, for eksempel en russisk dykkermaske. Under 2. verdenskrig spillede Dueodde også en militær rolle. Efter den tyske besættelse af Bornholm i 1940 igangsatte Hitler byggeriet af to store kanonstillinger på Dueodde. Disse kanonstillinger skulle, sammen med tilsvarende kanonstillinger på den tyske østersøkyst, blokere for de russiske sejlruter syd om Bornholm. Kanonstillingerne kom aldrig i brug, men de eksisterer stadig, til vidne om en spændende, men uhyggelig, tidsperiode på strandene ved Dueodde.

Svaneke er er kåret som Danmarks smukkeste købstad, og er samtidig en af de få byer i Europa, som har fået Europarådets guldmedalje for "Fremragende bybevaring". Svaneke er desuden også den by på Bornholm, som har de dyreste huspriser. Smukke bindingsværkshuse, glaspustere, keramikere, pibemager og tøjdesignere skaber en helt speciel stemning. Det er også i Svaneke, at I kan opleve Jørgen Utzons berømte vandtårn. Er I til søde sager, kan I glæde jer til håndlavet lakrids, hjemmelavet is, håndrullet chokolade og bolchekogeriet. I kan også prøve at designe jeres eget glas hos glaspusteren Pernille Bülow – i hendes værksted "Bülow by You".

Lige uden for Svaneke ligger **Paradisbakkerne**, som gemmer på en af Bornholms berømte rokkestene. Find

det rigtige punkt på stenen, og så kan selv en lille barnehånd rokke en kæmpesten på mange tons. Fra Paradisbakkerne går turen hjem til lejrskolestedet.

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 09:00, hvor I returnerer igen kl. 16:00. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger afhængig af, om der er andre skoleklasser med bussen.

Bustur – Nordtur 9,00-17,00

Nordbornholm er Bornholms originale turistcentrum. Tilbage i starten af 1900-tallet, da turismen til Bornholm begyndte, var en ferie på Nordbornholm et prioriteret rejsemål. Nordbornholm husede i slutningen af 1800-tallet mange granitarbejdere, som kom fra Tyskland og Italien for at arbejde på Nordbornholm. Arbejderne fik besøg af deres familier, som holdt ferie på øen og når de drog hjem igen, så fortalte de i nær og fjern om den lille ferieperle. Derfra begyndte turismen til Nordbornholm at tage fart. Nordbornholm er i dag stadig et populært turistmål, og byder da også på smukke og spændende oplevelser.

Helligdomsklipperne er et smukt klippeparti ved Rø. Helligdomsklipperne er opkaldt efter en hellig kilde, som man mente havde sit udløb i havet, netop her. I middelalderen opsøgte bornholmerne den hellige kilde på sankthansaften, da de dengang troede, at kilden havde helbredende kræfter. Helligdomsklipperne rummer også to grotter, kendt som "Den Våde Ovn" og "Den Tørre Ovn". I 1900-tallet valfartede danske og udenlandske landskabsmalere til området for at male den skønne klippekyst ved Helligdomsklipperne.

Gudhjem er en af Danmarks mest specielle byer, og Danmarks eneste bjergby. Gå en tur rundt i de snoede gader, og oplev den hyggelige stemning i byen. Tag en rask gåtur op til udkigspunktet Bokul, hvor I kan nyde jeres madpakker med en skøn udsigt udover Gudhjem. Byen er bygget op ad en stejl klippeskrænt, og i mange af byens haver findes sydlandske frugter som figen og morbærtræer.

Østerlars Rundkirke er Bornholms største rundkirke. Almindelige historiebøger siger, at kirken blev opført som tilflugtssted i ufredstider. Men nye teorier afviser dette og peger i stedet på, at kirken har forbindelse til Middelalderens korstog og tempelridderne. Det er påvist, at Bornholms rundkirker ligger i samme geografiske mønstre som tempelridderkirker i Sydfrankrig. Tempelridderne skulle være i besiddelse af nogen af kristendommens største skatte - f.eks. den hellige gral. Radarundersøgelser viser, at der er et stort menneskeskabt hulrum under kirkegulvet i Østerlars Rundkirke. Hvorfor må det ikke blive undersøgt?

NaturBornholm i Åkirkeby, et videnspædagogisk aktivitets- og oplevelsescenter, der viser Bornholms skabelse fra rødgldende lava for millioner af år siden til den frodige solskinsø, som vi kender i dag. Start turen med at føre eleverne igennem den bornholmske istid, hvor I kan mærke kulden fra isen, og frem til et subtropisk klima. Bliv gennemrystet af jordskælv, se om I kan finde en dinosaur, og prøv de mange aktiviteter. Husk ved jeres bestilling at oplyse, om I ønsker at besøge NaturBornholm, så sørger vi for at bestille en guidet rundvisning til jer.

I stedet for et besøg på NaturBornholm kan I vælge at besøge **Rønne** som er Bornholms hovedstad. Mens resten af Danmark i maj 1945 fejrede befrielsen fra Tysklands besættelse under 2. Verdenskrig, blev Rønne bombet af russiske fly, og kort tid efter, besat af russiske styrker. Russerne mente, at Bornholm lå indenfor "deres" område, så Bornholm, i lighed med det senere Østtyskland og Polen, skulle være underlagt russerne. I vil opleve sporene fra dengang - f.eks. de svenske træhuse, som blev skænket af den svenske konge til de bornholmere, som var blevet hjemløse efter bombardementet. Der var dog også huse, som

ikke blev ramt af bomberne, og i den gamle bydel kan I opleve smukke købmandsgårde, som vidner om en tid, hvor mange velhavende skibsredere boede i Rønne. I Rønne har I også mulighed for at besøge **Bornholms Museum, Hjorths Keramikfabrik samt Bornholms Forsvarsmuseum.**

Jons Kapel er et klippeparti mellem Hasle og Allinge. Ifølge historien skyllede Jon i land ved klippeformationen efter et skibsforlis for mange hundrede år siden. I taknemmelighed over at have overlevet begyndte Jon herefter at missionere kristendommen. Fra de høje klipper - hvoraf en del har form som en prædikestol - forkyndte Jon det kristne budskab til den hedenske befolkning, og i folkemunde fik klippeformationen derfor navnet Jons Kapel. Jons Kapel er tilgængeligt via en trappe på lige omkring 200 trin.

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 09:00, hvor I returnerer igen kl. 17:00. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger afhængig af, om der er andre skoleklasser med bussen. BEMÆRK er Østerlars Kirke lukket pga. Kirkelige handlinger, forsøger vi at tage en af de andre rundkirker.

Bustur – Døndalen og Rundkirke

Døndalen er en af Bornholms populære sprækkedale, som er formet i istiden. I modsætning til andre sprækkedale, er Døndalen formet ved at grundfjeldet er sunket under det omgivende terræn, som en gravsænkning. Døndalen er allermest kendt for Danmarks største vandfald med et fald på op mod 20 meter. Døndalen er beliggende i et naturskønt område, med mange sjældne planter, som ellers ikke vokser i Danmark. Døndalen har nogle skønne stier, som I kan følge cirka 400 meter hen til Helligdomsklipperne.

Helligdomsklipperne er et smukt klippeparti ved Rø. Helligdomsklipperne er opkaldt efter en hellig kilde, som man mente havde sit udløb i havet netop her. Middelalderen opsøgte bornholmerne den hellige kilde på sankthansaften, da de dengang troede, at kilden havde helbredende kræfter. I 1900-tallet valfartede danske og udenlandske landskabsmalere til området for at male den skønne klippekyst ved Helligdomsklipperne. Helligdomsklipperne rummer også to grotter, kendt som "Den Våde Ovn" og "Den Tørre Ovn". Prøv at gå helt ned til grotterne ved kysten... hold godt øje med grotteedderkopperne, Danmarks største edderkoppeart!

Fra Helligdomsklipperne kan I vælge at sejle med det stolte skib M/S Thor eller følge kyststien til Gudhjem (6 kilometer), og nyde den smukke panoramaudsigt ud over Østersøen.

Gudhjem er en af Danmarks mest specielle byer, og Danmarks eneste bjergby. Gå en tur rundt i de snoede gader, og oplev den hyggelige stemning i byen. Tag en rask gåtur op til udkigspunktet Bokul, hvor I kan nyde jeres madpakker med en skøn udsigt udover Gudhjem. Byen er bygget op ad en stejl klippeskrænt, og i mange af byens haver findes sydlandske frugter som figen og morbærtræer. På et aftalt tidspunkt vil I blive hentet af en bus på Gudhjem Øvre, hvorefter I kører til Østerlars Rundkirke.

Østerlars Rundkirke er Bornholms største rundkirke. Almindelige historiebøger siger, at kirken blev opført som tilflugtssted i ufredstider. Men nye teorier afviser dette og peger i stedet på, at kirken har forbindelse med middelalderens korstog og tempelridderne. Det er påvist, at Bornholms rundkirker ligger i samme geografiske mønstre som tempelridderkirker i Sydfrankrig. Tempelridderne skulle have været i besiddelse af nogen af Kristendommens største skatte - f.eks. den hellige gral. Radarundersøgelser viser, at der er et stort menneskeskabt hulrum under kirkegulvet i Østerlars Rundkirke. – Hvorfor må det ikke blive undersøgt?

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 08:30 Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger, herefter køres I til Døndalen hvor I bliver sat af. Bussen henter jer kl. 14,30 fra Gudhjem Øvre og kører jer til Østerlars Kirke, som I besøger.

Ønsker I ikke at besøge Østerlars Rundkirke, er I tilbage hos os kl. 15.00. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger afhængig af, om der er andre skoleklasser med bussen.

BEMÆRK er Østerlars Kirke lukket pga. Kirkelige handlinger, forsøger vi at tage en af de andre rundkirker.

Sliptur til Jons Kapel kl. 8.30.

I starter fra Danhostel Sandvig kl. 8.30, hvor I bliver kørt til klippehulerne ved Jons Kapel, når I har udforsket de 4 klippehuler, går I selv den smukke tur langs kysten, forbi Vang til Hammershus og tilbage. Turen er på ca. 10 km og det går meget op og ned. Der er kiosk og toiletter i Vang og ved Hammerhavnen. Er eleverne virkelig friske så kan man tage Hammerknuden rundt med i samme omgang og ende med en tur på 17 km.

Bustur – Forslag 2 med Middelaldercenteret

Helligdomsklipperne er et smukt klippeparti ved Rø. Helligdomsklipperne er opkaldt efter en hellig kilde, som man mente havde sit udløb i havet netop her. Middelalderen opsøgte bornholmerne den hellige kilde på sankthansaften, da de dengang troede, at kilden havde helbredende kræfter. I 1900-tallet valfartede danske og udenlandske landskabsmalere til området for at male den skønne klippekyst ved Helligdomsklipperne. Helligdomsklipperne rummer også to grotter, kendt som "Den Våde Ovn" og "Den Tørre Ovn". Prøv at gå helt ned til grotterne ved kysten... hold godt øje med grotteedderkopperne, Danmarks største edderkoppeart!

Gudhjem er en af Danmarks mest specielle byer, og Danmarks eneste bjergby. Gå en tur rundt i de snoede gader, og oplev den hyggelige stemning i byen. Tag en rask gåtur op til udkigspunktet Bokul, hvor I kan nyde jeres madpakker med en skøn udsigt udover Gudhjem. Byen er bygget op ad en stejl klippeskrænt, og i mange af byens haver findes sydlandske frugter som figen og morbærtræer. På et aftalt tidspunkt vil I blive hentet af jeres bus på Gudhjem Øvre, hvorefter I kører til Østerlars Rundkirke.

Østerlars Rundkirke er Bornholms største rundkirke. Her starter turen "fra kirke til Borg" som er en introduktion til kirkens indflydelse på middelalderens dagligliv. Turen kombinerer to af øens seværdigheder: Østerlars Rundkirke og Bornholms Middelaldercenter. Guiden møder jer ved klokketårnet. Igennem historien har kirken og kristendommen fyldt meget i danskernes hverdag.

Vi starter turen ved Østerlars Rundkirke. Den imponerende kirkebygning vidner om, at middelalderen ikke er længere væk, end at bygninger fra en svunden tid stadig tjener det formål, som de blev bygget til for mere end 800 år siden. Derefter går turen til Bornholms Middelaldercenter, hvor vi bevæger os rundt i det rekonstruerede middelaldermiljø, med bl.a. landbobebygning, vandmølle og Stormandens gård bag palisaderne. I dialog med eleverne kommer vi omkring dagliglivet for høj og lav i middelalderen.

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 08:30. Ca. kl. 12.00 bliver I sat af ved Østerlars Kirke, og hentes igen kl. 15.30 fra Middelaldercenteret. Turen afsluttes hos os ca. kl. 16,00. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger.

Bustur – Forslag 3 med NaturBornholm

Helligdomsklipperne er et smukt klippeparti ved Rø. Helligdomsklipperne er opkaldt efter en hellig kilde, som man mente havde sit udløb i havet netop her. Middelalderen opsøgte bornholmerne den hellige kilde på sankthansaften, da de dengang troede, at kilden havde helbredende kræfter. I 1900-tallet valfartede danske og udenlandske landskabsmalere til området for at male den skønne klippekyst ved Helligdomsklipperne. Helligdomsklipperne rummer også to grotter, kendt som "Den Våde Ovn" og "Den Tørre Ovn". Prøv at gå helt ned til grotterne ved kysten... hold godt øje med grotteedderkopperne, Danmarks største edderkoppeart!

Gudhjem er en af Danmarks mest specielle byer, og Danmarks eneste bjergby. Gå en tur rundt i de snoede gader, og oplev den hyggelige stemning i byen. Tag en rask gåtur op til udkigspunktet Bokul, hvor I kan nyde jeres madpakker med en skøn udsigt udover Gudhjem. Byen er bygget op ad en stejl klippeskrænt, og i mange af byens haver findes sydlandske frugter som figen og morbærtræer. På et aftalt tidspunkt vil I blive hentet af jeres bus på Gudhjem øvre, hvorefter I kører til Østerlars Rundkirke.

Østerlars Rundkirke er Bornholms største rundkirke. Almindelige historiebøger siger, at kirken blev opført som tilflugtssted i ufredstider. Men nye teorier afviser dette og peger i stedet på, at kirken har forbindelse med middelalderens korstog og tempelridderne. Det er påvist, at Bornholms rundkirker ligger i samme geografiske mønstre som tempelridderkirker i Sydfrankrig. Tempelridderne skulle have været i besiddelse af nogen af Kristendommens største skatte - f.eks. den hellige gral. Radarundersøgelser viser, at der er et stort menneskeskabt hulrum under kirkegulvet i Østerlars Rundkirke. Hvorfor må det ikke blive undersøgt?

NaturBornholm er et videnspædagogisk aktivitets- og oplevelsescenter, der viser Bornholms skabelse. For millioner af år siden opstod Bornholm i et inferno af rødgldende lava. I skal opleve Bornholms udvikling fra lavaø til den frodige og grønne solskins ø, som vi kender i dag. For millioner af år siden var Bornholm også beboet af dinosaurer - f.eks. sauropoden, som med en længde på op til 40 meter er det største dyr, som har levet på Jorden. NaturBornholm ligger på den Fennoskandiske Randzone, hvilket betyder, at I kan stå med det ene ben på det skandinaviske grundfjeld, og det andet ben på det 1,2 millioner år yngre europæiske lavland. Start turen med at føre eleverne igennem den bornholmske istid, hvor I kan mærke kulden fra isen, og frem til et subtropisk klima. Bliv gennemrystet af jordskælv, se om I kan finde en dinosaur, og prøv de mange aktiviteter.

På NaturBornholm har I mulighed for at omsætte skolebøgernes geologi, biologi samt matematik til sjove oplevelser. Under besøget vil en dygtig guide fra Natur Bornholm vise jer rundt, så I får det bedste mulige udbytte af besøget.

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 08:30. Ca. kl. 12.30 bliver I sat af ved Natur Bornholm, og hentes igen kl. 15.00. Turen afsluttes hos os ca. kl. 15:30. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger. BEMÆRK er Østerlars Kirke lukket pga. Kirkelige handlinger, forsøger vi at tage en af de andre rundkirker.

Bustur – Forslag 7 med Bornholmertårnet

Bornholmertårnet er et tidligere tophemmeligt og -sikret militært anlæg fra den kolde krig.

Bornholmertårnet var oprindeligt NATOs vigtigste lytte- og radarpost under den Kolde Krig. Med radarerne kunne man opfange signaler langt inde i Rusland; f.eks. havde den bornholmske radar ved Dueodde

allerede opfanget kommunikation mellem russiske tropper inden invasionen af Ungarn i 1956. Da den Kolde Krig var overstået, mistede NATO-interessen for lytte- og radarposten, og i dag er Bornholmertårnet omdannet til et koldkrigsmuseum, som byder på spændende fortællinger om den rolle Bornholm og Dueodde spillede under den kolde krig. På museet kan du f.eks. se et ægte russisk MiG-15 jægerfly. Tilbage i 1953 "lånte" en polsk pilot et fly magen til, og brugte det til at flygte til Bornholm. Tag turen helt op i tårnet og nyd udsigten over Bornholms smukke landskab. Nyd udsigten ud over Dueodde og en stor del af Østbornholm. Og bare rolig – der er elevator for dem der ikke orker trappen med over 400 trin. Udsigten er kåret til Bornholms Bedste.

På **Dueodde** finder du Dueodde Strand, som af flere udenlandske medier er kåret som en af Europas bedste sandstrande. Sandet på Dueodde er så fint, at man i gamle dage eksporterede det til England og Frankrig, hvor det blev brugt i timeglas. Det siges, at Kejser Napoleon havde sand fra Dueodde i sit timeglas. Dueodde byder på mange spændende, og historiske oplevelser. Vidste du, at Dueodde blev brugt til hemmelige operationer? Under den Kolde Krig havde Rusland planer om at angribe Bornholm via strandene på Dueodde, i tilfælde af en væbnet konflikt med NATO. Der er mange vedholdende rygter om, at russiske specialtropper lavede natlige landgangsøvelser på Dueodde Strand tilbage i 1970'erne, og at specialtropperne trænede landsætning fra ubåde. Selvom rygterne aldrig er blevet bekræftet, var det svært at mane dem til jorden, da der i perioden blev fundet forskellige russiske militære effekter på og omkring Dueodde Strand, for eksempel en russisk dykkermaske. Under 2. verdenskrig spillede Dueodde også en militær rolle. Efter den tyske besættelse af Bornholm i 1940 igangsatte Hitler byggeriet af to store kanonstillinger på Dueodde. Disse kanonstillinger skulle, sammen med tilsvarende kanonstillinger på den tyske østersøkyst, blokere for de russiske sejlruter syd om Bornholm. Kanonstillingerne kom aldrig i brug, men de eksisterer stadig, til vidne om en spændende, men uhyggelig, tidsperiode på strandene ved Dueodde.

Svaneke er er kåret som Danmarks smukkeste købstad, og er samtidig en af de få byer i Europa, som har fået Europarådets guldmedalje for "Fremragende bybevaring". Smukke bindingsværkshuse, glaspustere, keramikere, pibemager og tøjdesignere skaber en helt speciel stemning. Det er også i Svaneke, at I kan opleve Jørgen Utzons berømte vandtårn. Er I til søde sager, kan I glæde jer til håndlavet lakrids, hjemmelavet is, håndrullet chokolade og bolchekogeriet. I kan også prøve at designe jeres eget glas hos glaspusteren Pernille Bülow – i hendes værksted "Bülow by You".

Almindingen er en af Danmarks Største skove på 6.000 hektar. Almindingen byder på mange spændende seværdigheder, såsom de gamle borge Lilleborg og Gamleborg, den 7 tons tunge Rokkesten, Bornholms største sprækkedal Ekkodalen, og Bornholms højeste punkt, Rytterknægten som med sine 162 meter over havet, giver en skøn udsigt over hele Sydbornholm. Skoven er fyldt med smukke egetræer, som blev plantet lige efter, at England havde stjålet næsten hele den danske krigsflåde i starten 1800-tallet. Den danske konge skyndte sig i al hast at plante nye træer, så der kunne skaffes træplanker til at bygge nye skibe. Kongen havde bare ikke tænkt over, at det tager over 200 år for et egetræ, at nå den rigtige højde. I Almindingen kan I også møde bisonokserne. Bisonerne befinder sig i Bisonskoven af Almindingen, hvor de med deres naturlige adfærd skaber dynamik i skovbunden, så skoven kan vokse optimalt, og få plads til flere arter.

Gå langs skovstierne til **Ekkodalen**, som er en smuk sprækkedal formet i istiden - og her skal I selvfølgelig prøve ekkoet. I Ekkodalen finder du "Stortebakkerne", som er et bornholmsk udtryk for en brat og lodret klippevæg, som er med til at give dalen et rungende ekko. Drikker Møller virkelig Øller? Og kan man virkelig

se et Yver på en ko der flyver? Der er af og til konkurrence i "ekko-sætninger". Lav jeres egen klassekonkurrence, og se hvem der kan finde på den bedste ekko-sætning.

Praktiske Oplysninger:

Start- og sluttidspunkt: Bussen afhenter jer hos os kl. 08:30. Tiderne kan blive rykket 5-10 minutter i begge retninger. I køres til Bornholmertårnet. Efter rundvisningen som varer ca. 2 timer, går I selv til Dueodde hvor I hentes igen kl. 13.00. Fra Svaneke går turen til Rytterknægten hvor I vandrer til Ekkodalen, og her vil bussen vente på jer og sørge for at I er hjemme hos os ca. kl. 17.00.

Det er også muligt at booke busser på timebasis (min. 4 timer) og selv lave en tur.

Andre ture

Christiansø - Ertholmene

I bliver afhentet af en bus på Danhostel Sandvig og kørt til Gudhjem, hvorfra Christiansøfarten sejler jer til Ertholmene og efter ca. 4 timers ophold går turen retur igen, derefter med bus til Danhostel Sandvig. Øerne opleves på egen hånd og det anbefales at tage en guidet tur, gå øen rundt eller få en historisk fortælling om de gamle fæstningsværker. Øerne er på Danmarks naturkanon. De er landet østligste punkt. Det er muligt at få en time i Gudhjem bagefter på egen hånd.

Cykler

Ønsker I at se den skønne bornholmske natur fra en cykelsadel, kan I også leje gode tregears-cykler gennem os i samarbejde med Boss Cykeludlejning. Bemærk at cykler skal afhentes og afleveres i Allinge 2 km fra Danhostel Sandvig, eller laves aftale om levering og afhentning mod gebyr.

Vi anbefaler meget at i tage en cykelhjelm med, da det er meget bakket terræn I kommer ud at cykle i. For dem som ingen hjelm har, kan disse også lejes.

Klatring, rapelling og bowcombat i samarbejde med Bornholms Outdoorcenter.

Skal jeres elever udfordres både fysisk og mentalt, så er der mulighed for at prøve klatring og rapelling i Vang granitbrud i samarbejde med Bornholm Outdoorcenter. Vang ligger ca. 6 km gå eller cykeltur fra Danhostel Sandvig. Det er også muligt at bestille en bus eller tage den lokale bus dertil. Klatrebanen er 6-8 meter. Rapelling kan foregå fra 8, 12 og 25 meter. Begge aktiviteter tager typisk 2-3 timer. Er der for meget vind eller er klipperne for våde er der mulighed for at erstatte aktivisterne med en bowcombat hvor der kæmpes med skum pile og bue i granitbruddet. Du kan læse mere på bornholmsoutdoorcenter.dk.

Hammerhavns båd fart

Skøn sejltur langs klipperne ved Hammershus ruiner og ind i den våde ovn, en 70 m. lang klippehule, forbi Kamelhovederne og løvehovedet, Den tørre Ovn og Danmarks største fuglefjeld. Turen er hurtig, billig, overkommelig og virkelig imponerende. I møder bare op ved Hammerhavn for at tage turen eller booker direkte hos Hammerhavns Båd fart. <https://www.hammerhavnsbaadfart.dk/>

Se priser på ture på vedhæftede prisliste.